

B. Croce voorstelt. Deze anti-godsdienstige wijsgeerige aestheticus verzette zich in zijn *Estetica come scienza dell'espressione* (1e dr. 1901, 5e dr. 1922) tegen de „metafisica positivistica ed evoluzionistica”, die ook slechten invloed had op de taalwetenschap; a.w.⁵ 433, 449. Meillet, Vossler's *Frankreichs Kultur*³ (1921) besprekend, juicht het toe, dat deze school uitgaat van een taal, die voor een groot deel product is van den menschelijken wil, en van menschelijke kunst; zoodat ook juist de litteraire taal vooral haar aandacht trekt. *Bull. Soc. Ling.* 1931, 129 vlgg. — Over het karakter en de waarde der litteraire taal vgl. ook Meillet, *Aperçu d'une Hist. de la langue grecque*; en inzonderheid het daarop geïnspireerde artikel van B. Havránek, *Influence de la fonction de la langue littéraire...* in *Travaux du cercle ling. de Prague* I (1929) 106 vlgg. Schoon handelend over het Tsjechisch, is het ook voor niet-Slavisten leerzaam. („Langue littéraire” hier zeer ruim te nemen als taal van heel het hogere intellectuele en culturele leven, die uiteraard geschreven taal is, of anders openbare voordracht, 108). Zoowel in de grammaticale constructie als in den woordenschat blijkt het eigen karakter; zij is veel meer synthetisch, complex, met veel abstracta, en groote verscheidenheid van bijzinnen en zinsverbindingen; daarentegen veel minder affectief dan de „langue courante et populaire” (omgangstaal); enz.

Dat er werkelijk niet in Nederland alleen verschil is tusschen schrijftaal en spreektaal, moge (voor wie 't noodig heeft) Vossler hier nog getuigen: in Frankrijk bemiddelt de taal tusschen maatschappij en literatuur, in Italië en Duitschland valt zij in den omgang tot dialect uiteen, maar wordt in de literatuur aldoor weer tot eenheid en zuiverheid opgeheven. „Umgangssprache und Kunstsprache klaffen in Deutschland und Italien weiter auseinander als in Frankreich”, maar het is een verschil in graad. De scheiding is overal. En „der Versuch, sie aufzuheben durch Fabricierung einer reinen, ausschliesslichen Umgangssprache, führt auf den toten Punkt”... Dan moet men bij het Esperanto terecht komen, waarbij echter ook de „esperanto-gezindheid” hoort! (vgl. 247). Vossler acht schoonheid en nuttigheid, het ornametale en het doelmatige, in juiste verhouding, beide voor den welstand eener taal van het grootste belang; hij ziet ook de mogelijkheid, en werkelijkheid, van verwildering en verval (247-257). *Aufsätze z. Sprach-philos.* 259. Wat „goed” is, valt in Frankrijk en in Spanje gemakkelijker uit te maken, dan in Italië en Duitschland, zegt V. elders: want de eerstgenoemde landen hebben „un buon fondo di grammatiche accademiche”; *Il Concetto della Gramm.* a.v. 30. — Ondanks Vossler zou men tot een groot onderscheid tusschen Fransche spreek- en schrijftaal moeten besluiten